

GAUDIUM

AUDITE SILETE

Časopis smíšeného pěveckého sboru Gaudium Praha

Rok 2012

Číslo 1

Sladká Francie...

Zuzana Zajícová

Nudíte se? Je vám smutno? Chcete přijít na jiné myšlenky? Jděte do Francie!

S naším smíšeným sborem Gaudium je to vůbec nejlepší.

Náš spací autobus s řidiči Markem a Jirkou měl namířeno do malého městečka Gerzat asi 150 kilometrů pod Lyonem. Jelo nás celkem třicet sedm. Vyrazili jsme v úterý vpoledvečer. Spací autobus není tak pohodlný na sezení, leč možnost natáhnout se toto mírné nepohodlí zcela vyváží. Noc jsme tudíž strávili v postýlkách. Byla to příprava na pobyt v hrobě, to víte, auto-

busové postýlky nejsou žádné exkluzivní poležení. Já například jsem se o své autobusové lože dělila s Pavlínou, což byla výhra, neb Pavlínka je útlá, nemrská sebou a taky nechrápe.

Na místo určení jsme se měli spolu s ostatními sbory dostavit kolem čtvrté hodiny odpolední, tudíž jsme měli dost času trénovat skladby při delší zastávce, a taky navštívit Lyon.

Festival se konal letos už posedmé. V multifunkčním sále Le Gallion jsme se sešli se sbory francouzskými, jedním belgickým a taky jedním českým – to byl náš spřátelený sbor z Jirkova. Celkem nás bylo kolem tří stovek. Vyfasovali jsme všichni barevné klobouky, cedulku na krk a odjeli do hotelu. Hotel vlastně není hotel, ale seskupení malých domků. Já jsem bydlela v domečku pro osm obyvatel. Jelikož se courám a pořád někde fotím, zbyla na mě rozkládací pohovka v obytné místnosti. Na mě a na Věru, se kterou obvykle na takových zájezdech bydlím. Pohovka se nakonec ukázala býti velmi pohodlnou, jako bonus jsme s Věrou měly velkou šatní skříň, která v horním patře v ložnicích citelně chyběla. Takže z nouze byla nakonec ctnost.

Slavnostní zahájení bylo tak trochu legrační, neb naše tlumočnice Dana, ač zpěvačka jednoho z francouzských sborů, vládla velmi slabým hláskem. Tlumočila, seč jí síly stačily, ale my jsme nic neslyšeli.

Francouzi jsou hrdí patrioti. V kraji Auvergne, kde se koná festival, existují spolky, jež se snaží dodržovat tradice a mezi sebou soutěží, kdo lépe ty tradice dodržuje. Tradice se týká dršťek.

Skopových dršťek. Nevypraných skopových dršťek. Ty nám byly servírovány jako mimořádná lahůdka. Copak o to, na chuť nebyly špatné, jen ten všudypřítomný zápach skolil několik slabších jedinců. Já jsem svůj příděl krajové speciality snědla, jelikož když jsem v cizině, tak ochutnávám. Nebylo nás mnoho, co našli odvahu. Poté následovala večeře, na níž už nebylo nic mimořádného. Snad jen to, že se o nás všechny staral místní sbor, jak jsme posléze zjistili. Zatímco jsme se my ostatní družili, oni se starali o naše pohodlí, vyprahlá hrdla a hladové žaludky. Klobouk dolů.

Princip takového festivalu spočívá v tom, že každý sbor má připravenou skladbu pro ostatní a pod vedením sbormistra dotyčného sboru se ji všichni ostatní naučí. Takže jsme secvičovali

všichni sakumpikum celkem osm skladeb. Kromě toho jsme se účastnili koncertů s vlastním repertoárem. My jsme měli samostatný hodinový koncert ve čtvrtek v kostele Marsat a v sobotu v divadle Cornillon. V neděli pak koncert s ostatními sbory v sále Le Gallion, kde jsme zpívali secvičené skladby a každý sbor několik kousků ze svého repertoáru.

V kostele před námi vystoupil jeden z francouzských sborů, v divadle pak sbor z Jirkova a Belgie. Belgičani, to byla kapitola sama pro sebe. Sbor se skládal z šedesáti chlápků, které jsme viděli neustále s püllitrem piva, jak hulákají jednu vypalovačku za druhou, dynamika veškerá žádná. Jejich koncert byl dost podobný, až na piva, ta zanechali v zákulisí. Proto nás mile překvapilo, když na závěr svého hlučného vystoupení zapěli sérii francouzských šansonů za klavírního doprovodu svého temperamentního sbormistra.

Koncert v kostele byl...krásný. Moc se nám povedl a pro mě to byl koncert nejkrásnější, protože jsem ještě před krátkou dobou vůbec nedoufala, že budu účastníkem. Moje nadšení sdíleli zřejmě nejen diváci, ale i ostatní zpěváci, protože jsme museli přidávat, a když jsme po občerstvení a připitcích měli odjet, nikomu se nechtělo. Vrátili jsme se do kostela a zazpívali si sami pro sebe...

V pátek jsme jeli na výlet. Navštívili jsme město Clermont – Ferrand a odpoledne stolovou horu Georgie. To bychom ovšem nebyli proslulým smíšeným sborem, abychom nezpívali, kam vlezeme. Všechny katedrály, kam jsme strčili nos, byly naše. Tyhle neplánované koncerty jsou nejlepší. Zpíváme si pro sebe a pro naši radost, je nám jedno, jestli máme publikum. Stejně tak jsme zpívali při zpáteční cestě v noci ve Vichy v prázdném amfiteátru a zahradním letohrádku. To stojíte, kolem vás vaši kamarádi, zpíváte celým srdcem a víte, že prožíváte ty nejhezčí chvíle. Život je krásný.

Společný koncert je taky zážitek na celý život. Všichni jsme zpívali jak o život, sbormistři do svého výkonu dávali všechno, orchestr nadšením vyrovnával některé malé nedostatky a vládla všeobecná skvělá nálada. Utahání jsme byli všichni, ale jakmile jsme začali zpívat, ohnutá ramena se narovnála a pohaslý zrak zaplátl.

Život sborový je život veselý. My si to umíme užít i ve chvílích zaslouženého volna. Už snídaneň byly skvělé. Snídali jsme totiž

v našich domcích. Jedna z nás (Milica – Milico díky!) se každé ráno obětovala a skočila do centrálního domku pro bagety, máslo a marmeládu. Druhá z nás (Bára – Báro díky!) uvařila senzační kafe, třetí pak (hlavně Věra i my ostatní – díky!) uvařila čaj a pak jsme svorně seděly, snídaly a užívaly si.

Po všech koncertech a pozdní večeři, jež končila po půlnoci, jsme se sice odebrali do našich domků, leč většinou jsme se sešli v jednom z nich, kde pokračovalo zpívání a všeobecné veselí. Občas nás přepadly kamarádky z Jirkovského sboru a taky Belgičani. Pokud se dostavili Belgičani, neměli jsme šanci. Národ belgický je ještě hlučnější než národ německý, a to je tedy co říct.

Poslední večer byl trochu komornější, neb náš sbor odjížděl poslední. S pořádacím francouzským sborem jsme si naposledy zazpívali, dostali jsme od nich svačinu na cestu a rozloučili se. Naposledy jsme si udělali kolečko na parkovišti, což je specialita našeho milovaného řidiče Marka. Jezdíme totiž každý kruhový objezd několikrát, blikáme, zpíváme a všeobecně se radujeme. Taky na parkovišti před sálem Marek vystříhl pokaždé smělé kreace, než zaparkoval. Letos jsme trhli sborový rekord – jeden kruháč jsme dali desetkrát!

Co vám mám povídat; užila jsem si a pevně doufám, že s naším smíšeným sborem budu ještě hodně let. Milý můj sbore, děkuju.

Stalo se

Vláda Šilhán

Již tradičně nemůžeme opomenout rekapitulaci činnosti sboru od posledního vydání časopisu (a už je to hodně dlouho co vyšlo).

Začneme prosincem, a to hned z kraje. To jsme se ukázali se skupinkou většímu počtu členstva našeho sokolského patrona z Královských Vinohrad. Na mikulášské zábavě této jednoty jsme zazpívali několik koled spolu s tradiční vánoční Adeste Fideles. Hned druhý den nato, tedy 4. prosince, celý sbor provedl vánoční koncert pro Nadaci Jedličkova ústavu v krásném prostředí Betlémské kaple.

A 13. prosince jsme se vrátili znovu do Betlémské kaple, abychom vytvořili vánoční atmosféru významným pracovníkům (uzavřené publikum) Českého vysokého učení technického koncertem, na který jsme se opět spojili se sborem ČVUT (resp. na který nás tento sbor ke společnému zpívání pozval). Ústředním dílem programu večera byla Rybova mše – ale ne ona klasická, zpívaná po celé republice v době adventní i povánoční, ale jeho druhá méně známá mše půlnoční.

A potom už začalo období „Rybovek“, tedy Rybovy vánoční mše Hej mistře. První jsme provedli v pyšelské sokolovně, kde jsme jí zazpívali již vloni, další byla také „sokolská“, a to v sokolovně hostivařské. Ta byla premiérová pro naše mužské sólisty Honzu Suka a Milana Špaleho, kteří tak následovali již osvědčené sólistky z vlastních řad Ivanku Lukášovou a Barunku Buchtovou. Oba pánové museli zaskočit za objednané profesionály, kteří se na poslední chvíli omluvili.

28. prosince jsme potom zazpívali Rybovu mši v kostele sv. Vojtěcha ve Vojtěšské ulici pro Společnost vědy a umění (prostřednictvím naší bývalé členky Alenky Morávkové), v minulých letech konanou vždy v prvních lednových dnech. Zde si odbyl reprízu hostivařského sólování Jarda Suk. Ačkoliv profesionální tenor zde byl tentokrát očekáván, těsně před začátkem se ozval mobilem, že je v silniční zácpě a že dorazí se zpožděním. A tak opět Jarda zaskakoval. A zazpíval to celé, i když původní tenor po čase dorazil.

29. prosince účinkovala opět skupinka na vánočním koncertě v zámeckém kostele v Panenských Břežanech. Program sólově

doplnila Ivanka krásně zazpívanou Ave Maria. Početné obecenstvo odměnilo vystoupení skupinky upřímným potleskem.

Téměř tradicí se již stává i tříkrálový koncert v novoměstském kostele P. M. Sněžné, uskutečněný letos společně s Jirkovským ženským sborem. Po jeho skončení se konalo velmi milé společenské setkání s děvčaty tohoto sboru. Protože se však sbor vracel ještě téhož dne autobusem domů, všichni litovali vynuceného brzkého ukončení. V něm zaznělo nadějně: Nashledanou ve Francii!

A přišla sobota 10. března. To nás čekalo vystoupení obsahem sice malé, ale významem o to větším. Byli jsme pozváni zazpívat dvě sokolské písně a národní hymnu na zahájení významného výročí (150 let od založení) Sokola, a to do místa staroslavného Karolina. Nezpívali jsme sice sami, doprovodil nás další sokolský sbor Förster z Jihlavy, ale dirigování obou sborů bylo svěřeno Vláďovi Součkovi. A jak mu to pane slušelo v sokolském kroji! Krásně zde zněl především Kde domov můj, doprovázený varhanami, kterým vládl náš známý varhaník pan Jan Kalfus.

Vystoupení v Karolinu se konalo až večer, a tak se vedení sboru rozhodlo využít předcházející část tohoto dne k tolik potřebnému zkoušení pro úspěšné zvládnutí dalších významných vystoupení, která nás v poměrně brzké době čekala. Především to bylo několik vystoupení na mezinárodním festivalu ve Francii v polovině května s převážně novým repertoárem, požadovaným pořadatelem, a dále provedení Dvořákovy Lužanské mše D-dur začátkem června v Sušici a 1. července v chrámu sv. Víta v rámci zahájení sletového týdne. Ačko-

liv jsme tuto mši již před léty zvládli a provedli, dokonce jednou s doprovodem „Piccola orchestra“ Marka Valáška ve Zlonicích, ukázalo se při průběžné korepetici, že jsme mnoho zapomněli.

Než jsme se však k provedení Dvořákovy „Dédurky“ dopravovali, absolvovali jsme několik dalších vystoupení. Prvním bylo tradiční provedení Kašparových Pašijí 1. dubna v kostele Sboru ČČSH ve Farského ulici v Holešovicích. Za toto vystoupení jsme dostali velkou pochvalu od pana faráře.

Koncert pro našeho sbormistra – jubilanta Vládu Součka se uskutečnil 25. dubna v Michnově paláci Tyršova domu.

Dále jsme uskutečnili 11. května večer kratší vystoupení při zahájení Pražských sokolských předslětových slavností v historickém sále Sokola pražského v Žitné ulici a konečně 12. května zazpívala malá skupinka v rámci mše a také částečně samostatně po mši v kostele Narození Páně v pražské Loreti.

Hned nato jsme si jen tak mimoděk ve dnech 15. – 21. května „odskočili“ do Francie na mezinárodní festival Gerzat FICC, kam jsme byli pozváni a o kterém vám působivě vyprávěla Zuzanka Zajícová v předcházejícím článku tohoto čísla.

Nedlouho po návratu ze zájezdu již přišla na řadu série tří provedení Dvořákovy Lužanské mše D-dur. Všechny jsme zpívali po předběžné dohodě se sušickým sborem Svatobor. Ten první koncert se uskutečnil 3. června v domácím prostředí sušického sboru v jejich kostele sv. Václava, druhý 30. června v pražském kostele sv. Klimenta a konečně vyvrcholením bylo provedení tohoto díla 1. července v kostele sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Hradčanech při slavnostní mši věnované 150. výročí založení Sokola.

V dubnu a květnu letošního roku se náhodně sešlo několik „kulatých“ výročí narození našich členů. To prvé, nejvýznačnější, protože se týkalo našeho sbormistra a zakladatele sboru Vládi Součka, jsme oslavili zvláště (viz výše). Zbyly ale stále další jubilanti, kteří se dohodli na společné oslavě, která se uskutečnila 22. června v restauraci „U Matoušů“ na Smíchově. Organizačně ji zabezpečil jeden z jubilantů Honza Sirotek a myslím, že lze jednoznačně konstatovat, že se moc líbila všem účastníkům.

Potom již konečně nastaly prázdniny a v nich, jak už se stává v posledních letech tradicí, se uskutečnilo letní soustředění, tentokrát v Krkonoších v hotelu Alfonska na Benecku. Stalo se tak ve dnech 2. - 5. srpna, t.j. od čtvrtka večer do neděle, kdy se končí obědem. Někteří z nás využili s tím spojené možnosti kratšího rekreačního pobytu již od pondělka samostatně nebo s rodinnými příslušníky.

Ani v poprázdninovém období však sbor nezahálel. Intenzivně se zkouší nové věci (Pastorální mše Jana Křtitele Vaňhala, Korunovační mše W. A. Mozarta a několik menších děl českých autorů), ale také jsme již koncertovali. Hymnou a dvěma písněmi jsme přispěli ke vzpomínkové akci za umučené sokoly dne 8. října v atriu Tyršova domu, která byla zároveň vyhlášením památného dne sokolstva. Dlužno dodat, že k důstojnosti aktu přispěl i Milan Špale krásným přednesem básně Josefa Václava Sládka.

Konečně 20. 10. se sbor účastnil s velkým úspěchem přehlídky sokolských pěveckých sborů v Boskovicích. A protože poblíž Boskovic se nalézá městečko Jedovnice, ve kterém působí další sokolský sbor tentokrát čistě ženský, se kterým jsme se už před dvěma roky při stejné příležitosti domlouvali na jakési „družbě“, uskutečnili jsme s ním následujícího dne v jejich místním hezkém kostele společný koncert. Ten tedy zatím byl letos poslední a může nás jen těšit, že se nám povedl. Protože kostelík oplývá hezkou akustikou, a protože i děvčata z družebního sboru nám připravila přátelské prostředí, odjížděli jsme z Moravy s velmi příjemnými pocity.

Pro úplnost této rekapitulace je třeba ještě připomenout, že během zmíněného období se několik členů sboru účastnilo i onoho specifického provedení Prodané nevěsty o kterém jsme již několikrát v Audite psali. A nebylo jich málo. A protože ne všichni liboherci z Pyšel se ukázali být dostatečně vytrvalými a jaksi se tiše ze scény vytratili, požádal režisér Gondík náš sbor o doplnění (přispěli Bára Buchtová, Pavlína Šírová a Jarda Suk), čímž stoupl počet Gaudiáků v tomto představení na 10 (1/5 sboru). Je to jistě velmi záslužný počín, značně však náročný nejen pro ony „herce“ ale i pro vedení sboru, které musí s touto skutečností počítat při hledání termínů pro sborové koncerty.

Spaste duši, medvěd se utrhl!!!

Maruška Dolejší

Následující povídání jsem napsala po prvním pražském provedení sokolské Prodané nevěsty, ale pak zůstalo v pomyslném šuplíku. Když se po deseti měsících konalo druhé pražské představení, nemohla jsem chybět a vzpomněla jsem si, co jsem před deseti měsíci napsala...

Spaste duši, medvěd se utrhl!!! Medvěd se splašil a běží rovnou sem!!!

Dávno, dávno tomu, co jsme se sestrou tohle volávaly z jeviště v představeních souboru Pražská zpěvohra...

„Na šedesát dospělých zpěváků a zpěvaček se od září schází ve zkušebně v Purkyňově ústavu na Albertově, aby si společně zamuzicírovali a několikrát ročně vystoupili na pěkných koncertech“, stojí psáno na úvodní internetové stránce Gaudia.

Podobné množství zpěváků a muzikantů se před pár desítkami let scházelo, aby společně nacvičilo operní představení a pak je na zájezdových představeních hrálo v mnohých českých městech. V repertoáru měli hlavně opery české, např. Rusalka, Hubička, Dalibor, Jakobín, V studni, doplněné i několika tituly zahraničními, např. Carmen, La Traviata nebo Straussův Netopýr. A samozřejmě nemohla chybět Prodaná nevěsta. Vyjížděli i několikrát měsíčně do divadel různých měst, jako třeba Rakovník, Žatec, Holic, Trutnov a mnohá jiná. Protože naši rodiče byli aktivními členy tohoto souboru, i my se sestrou jsme se občas účastnily – již zmíněné děti v Prodance, pážata v Daliborovi, školní scéna v Jakobínovi.

Protože se jezdilo často a protože v dětském věku je paměť tvárná, brzy jsme uměly opery, v kterých jsme účinkovaly, víceméně z paměti a taky dokonale znaly některé legrácky nebo nedostatky, které byly typické pro některé sólisty (např. jeden z Míchů chvíli před koncem Prodané nevěsty zpíval: „Staň se ta, staň se ta, dám vám svá pažahnáňá“). Často jako sólisté vystupovali členové opery Národního divadla, třeba pánové Zahradníček, Horáček, Berman nebo paní Rosíková z Karlína.

Na tohle všechno jsem dávno zapoměla, tedy aspoň jsem si to myslela. Ale ono to jen bylo uloženo někde hluboko a čekalo na svou příležitost. Přišla v sobotu 19. března večer. Když začalo to

úžasně představení Prodané nevěsty, zjistila jsem, že můžu předříkávat. Překvapilo mě, že se text původní hry se zpěvy a libreto opery shodují; až později jsem se od Milana dozvěděla, že původní text se nezachoval, takže bylo použito operní libreto (to pak vysvětluje mnohá opakování textu, které asi leckomu připomnělo Sabinova následovníka Járu Cimrmana).

Představení jsem si užila maximálně, do všech detailů, včetně např. vystoupení komediantů, jen mě zmátlo, že s Esmeraldou zpíval Milostné zvířátko Vašek, já to znala s Principálem. Když jsem se ptala, zda v původní verzi to zpíval Vašek, byla jsem pochválena za pozornost s tím, že to byla změna pyšelská.

No a dál už jsem to loni nedopsala. Teď však mám před očima stále ještě představení letošní. Řekla bych, že za ten necelý rok představení „uzrálo“, vše je zažité, prostě paráda. Myslím, že všichni, kdo do Strašnic přijeli, odcházeli v dobré náladě s tím, že právě viděli moc krásné představení. My Gaudiáci možná navíc s pýchou, že několik z těch, kteří k němu velkou mírou přispěli, patří mezi nás.

Milane, Pavle, Radko, Ivanko, Honzo, Vládo a Otíku, díky.

GAUDIUM A BOHEMIA CANTAT

- trocha čísel nikoho nezabije, aneb žertovná statistika

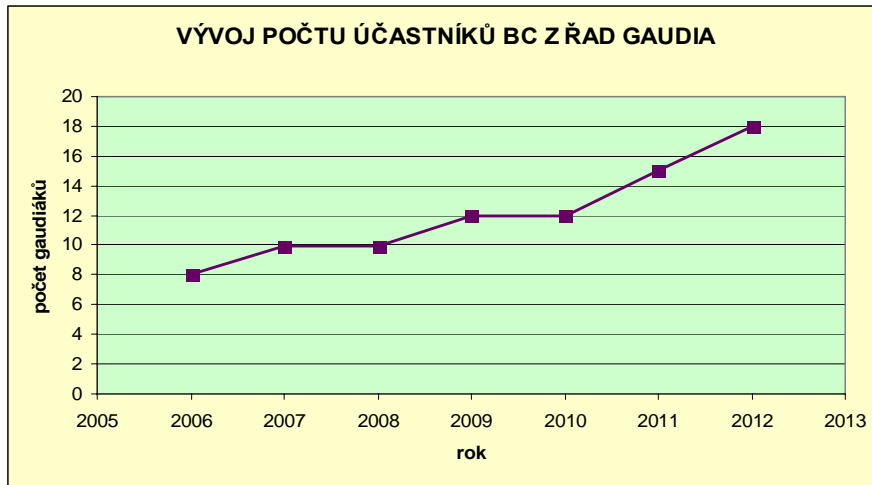
Maruška Dolejší

Letos v létě to bylo právě šest let, co se skupinka gaudiáků poprvé vrátila z festivalu Bohemia cantat v Liberci, tentokrát jsme tam tedy byli už posedmé. Za ta léta už tam jezdíme jako domů, víme, co kde je, co nás čeká, ale na druhou stranu dobrodružství číhá pořád, stačí omylem nastoupit do autobusu, který nejede tam, kam myslíte, že jede, a o zábavu máte postaráno. Obzvláště, když ve chvíli, kdy z autobusu vystupujete, právě začíná první zkouška vašeho ateliéru, a vy vůbec nevíte, kde vlastně jste. Ale díky organizátorům, kteří chytrě přibalují při registraci do startovního balíčku i mapu Liberce, se hravě zorientujete a na zkoušku dorazíte jen s malým zpožděním.

A protože sedm ročníků festivalu už něco vydá, napadlo mě pohrát si s čísly. Statistik by lezl po zdi, neb spolehlivost výsledků je nulová, ale to nevadí, protože to je hra a ne věda.

Tak tedy sedmi ročníků festivalu se zúčastnilo celkem 21 členů Gaudia a jeden sbormistr, což vztaženo k aktuálnímu počtu členů Gaudia je 43 %, tedy o dost víc než třetina členů. V roce 2006 to bylo 8 členů, tedy 16 %, v roce 2012 už 19 členů, tedy 37 %. Kdybychom počítali osoboúčast, bylo to 85 osob, neboť šest členů se zúčastnilo 7x, jeden 6x, jeden 5x, tři 4x, tři 3x, tři 2x a pět 1x. Těchto 21 členů se v průběhu těch pěti let zúčastnilo práce ve 23 ateliérech a nastudovalo celkem 82 skladeb. K tomu ještě dalších 48 skladeb se naučili při společném zpívání (pravda, ti nejspolečenštější kolegové společná zpívání, konající se většinou ráno, nestíhali, ale tím naši statistiku zatěžovat nebudeme). Ale jen jednu jedinou z těchto 130 skladeb má dnes Gaudium v repertoáru. Kdo nevíte, která to je, tak vezte, že Youngovo Alleluja. Nutno podotknout, že přece jen ještě jednu skladbu dovezenou z Liberce máme. Je to Chodský den, ale byl přivezen dřív, než kam sahá tato hra s čísly, v době, kdy BC navštěvovalo z Gaudia jen pár zasvěcenců a existenci této úžasné akce před ostatními úspěšně tutlalo. Jak nám to utěšeně narůstá, je vidět z grafu.

Letos v srpnu se konal jubilejní 20. ročník mezinárodního pěveckého festivalu Bohemia cantat Liberec. Ačkoliv si každý rok

myslíme, že lepší už to být nemůže, že není, jak latku ještě zvednout, většinou, až na nepatrné výjimky, se to stále daří, a tak v jubilejním ročníku byla nabídka opravdu výjimečná. Příští rok sice výročí nebude, ale nelze pochybovat o tom, že skvělé to bude zase. Tak neváhejte a rozšiřte řady gaudiáckých účastníků BC a pojedte si užít rozličného zpívání i jiných radovánek. Na přelomu března a dubna příštího roku můžete začít vybírat na internetové adrese <http://bohemiacantat.cz>. A až se vrátíte, budete taky vědět, co je syndrom Bohemka, a nadále už budete „choří“, jak stav, který účastníky nutí každý další rok putovat koncem srpna do Liberce, nazval Libor Sládek.

Pozdrav z dalekých cest

Vinnetou, náčelník Apačů

Srdečně všechny zdravím
od těch kansaských plání,
kde tornáda se jen tak
pro legraci prohání,
kde pijou jenom whisky
a když hlad tě zavolá
omáčku si tam zamícháš
paznechtem z bůvola.

Kolem místních kovbojů
zřím ošlehané tváře,
jak chodí s perem za uchem
na moje semináře.
Bouchačky mají nízko,
kdyby ve věty půli
naštvali se, v tu ránu
přišpendlí mě k tabuli.

Co je však ale milé
na téhle dlouhé pouti,
že v každé taverně tu
bez řeči nalejou ti.

Whisky či brandy, fernet,
truňk libovolné síly,
protože prohibici
si tu dávno odbyli.

Přesto se ale těším,
návrat je vždycky sladký,
ani se nenadáte,
máte mě zase zpátky!

Ve spíži slivovice
v petflašce na mne kyne,
co mi ji brácha stočil
tam někde u Karviné.

Zvlášt se pak těším na to,
jak dvě hodiny v kuse
společně s gaudiáky
pěvecky vyžiju se.

Přijdu rád, jen se bojím,
že bych se trochu styděl,
kdybych snad na ty noty
pořádně neviděl...

Krásný pozdrav z Lawrence v Kansasu

Z galerie autorů našeho repertoáru

Jan Křtitel Vaňhal

Jan Křtitel Vaňhal se narodil 12.5.1739 v Nechanicích v rodině koláře Jana Vaňhala a již od raného dětství projevoval hudební nadání. Nejprve se vzdělával pod vedením nechanického učitele Antonína Erbana ve hře na housle, klavír, varhany a ve zpěvu.

V 18 letech nastoupil jako varhaník do zámeckého kostela v Opočně a později přešel do Hněvčevse jako varhaník a ředitel kůru. V roce 1760 se o jeho nadání dozvěděla majitelka panství Nechanice hraběnka Schafgotschová a vzala jej do Vídně, kde mu umožnila studium u předních hudebních pedagogů té doby. Vaňhal se během pěti let stal jedním ze známých hudebníků Vídně. Získal si oblibu ve šlechtických kruzích a baron Riesch mu umožnil dvouletý studijní pobyt v Itálii. V Benátkách poznal Christophu Willibalda Glucka. V Římě zkomponoval dvě opery na libreto Pietra Metastasia (*Il trionfo di Clelia*, *Demoofonte*), které tam také byly provedeny. Po návštěvě dalších italských měst (Bologna, Ferrara, Florencie, Neapol) se vrátil do Vídně a získal si proslulost jako symfonik i jako skladatel chrámové a komorní hudby. Stal se také členem smyčcového kvarteta ve složení W. A. Mozart – první housle, Karl Ditters von Dittersdorf – druhé housle, Joseph Haydn – viola a Vaňhal – violoncello. S hrabětem Erdödyem pobýval okolo roku 1772 v Uhrách a v Chorvatsku. Pro Varaždin zkomponoval oratorium Umučení Páně.

V závěru života vyučoval hudbě a stal se vyhledávaným klavírním pedagogem. Jeho klavírní skladby patří dodnes mezi dobrý pedagogický materiál. Dále komponoval, avšak jeho dílo bylo zastíněno dílem slavnějších spoluhráčů z kvarteta. Trpěl pocitem méněcennosti a snad i návaly duševní choroby, ve kterých řadu svých prací zničil.

Jan Křtitel Vaňhal napsal za svého života přes 100 symfonií a stejný počet smyčcových kvartetů, 20 mší a množství dalších hudebních skladeb, z nichž jsou obzvláště ceněny instrumentální koncerty (flétnový, violový, varhanní). Jeho vlastní dílo začalo být objeveno znovu ve 20. století, kdy počínaje rokem 1971 byly v Nechanicích založeny *Vaňhalovy Nechanice* – cyklus koncertů vážné hudby. Po několika letech však tato tradice opět zaniká pro slabou návštěvnost koncertů.

Jan Křtitel Vaňhal zemřel 20.8.1813 ve Vídni. Na místě, kde stával Vaňhalův rodný dům byla odhalena v roce 1998 pamětní deska.

Jan Křtitel Vaňhal: Missa pastoralis, vánoční mše G dur

Žánr pastorální mše byl v době Vaňhalova života poměrně nový. V Čechách rychle došel velké obliby, která trvá vlastně dodnes. Pastorální díla (máme Stamicovu a Beethovenovu Pastorální symfonii, stovky pastorálních inspiací rozestých v dílech všech stylových epoch) se vždy vyznačují jednoduchou hudební řečí. Vyjadřují přírodní prostotu, nezatíženou jakýmikoliv intelektualismy. Zajímavé je, jak se tato pastorálnost snoubí s vánočními svátky. Zmiňovanou jednoduchostí se vyznačuje i Vaňhalova Missa pastoralis. Často zde najdeme ty nejjednodušší spoje souzvuků, prostou melodickou linii. Pokud dojde na kontrast, i ten je velmi prostý. Právě takové hudební prostředky podle tehdejších skladatelů navozují příjemné adventní a vánoční pocity. Jen na místě, kde se v *Credo* líčí Ježíšovo utrpení na kříži, se hudba na chvíli mírně zachmuří. Ale ani zde nikterak dramaticky... Máme přece Vánoce a pašijový týden je ještě daleko.

Převzato z Internetu

Kyrie eleison !

Bohdan Maslowski, Milena Poláčková

Poté, co jsme na naše nové CD nazpívali sedm „Kyrií“ po sobě a poskytli tak solidní studijní materiál pro zájemce o hlubší studium, a taky slušnou pecku každému, kdo si to pozorně poslechne celé v jednom tahu, podívejme se trochu na historii této aklamacie (krátký text druhé autorky je možno najít i na obalu CD).

Prehistorie zvolání není zcela přesně zmapována, rozhodně však není křesťanská, ba ani židovská. Připisuje se starověkým

ctitelům boha slunce, kteří ho takto vítali při ranní modlitbě. Spolu s pronikáním orientálních vlivů do Říma bylo zvolání později užíváno jako pozdrav vojevůdcům a císaři při triumfech vítězných legií v Římě. Ještě později se zvolání začalo vztahovat pouze na císaře, obzvláště při jeho intronizaci. Významem tedy bylo „*At žije císař, sláva císaři!*“, byl to akt obdivu a podřízenosti a současně prosba o péči a starostlivost. Jak známo, římský císař byl nejen absolutní vládce, ale taky nejvyšší velekněz (pontifex maximus) a byl považován za boha – slunce.

Do této situace vstoupilo rozvíjející se křesťanství, vyrůstající z hebrejských kořenů. Židé znali velmi dobře vzývání Božího milosrdenství – stačí si přečíst starozákonní žalmy. A tak křesťanství, obdobně jako v jiných případech, přejalo starý pohanský zvyk ve formě upravené pro své potřeby – novým sluncem se stal Kristus., a novým významem zvolání se stalo „*Pane smiluj se, Kriste smiluj se!*“ .

Jak se ale tato římská aklamace dostala do liturgie (tj. do „obřadu mše svaté“), a to ještě v řečtině? Je snadné si představit, že to mohlo být přímo třeba i v samotném Římě, vždyť řečtina (její „lidová“ odrůda *koiné*, kterou byl rovněž napsán Nový zákon) byla v Římské říši prakticky dorozumívacím jazykem a v tehdejší kosmopolitní Římě jistě zaznívala na každém rohu. Ale skutečnost byla zřejmě trochu složitější. Ještě tzv. církevní Otcové (tedy učenci z období rané církve v prvních stoletích nového letopočtu) nevědí o Kyrie nic. První zmínka se objevuje v tzv. *Apoštolských konstitucích*, souboru traktátů vzniklých ve východní církvi ve 4. století. V Římě je aklamace přijata kolem roku 500 - existuje záznam ze synodu ve Vasio na území dnešní Francie (r. 529), kde je psáno, že když „Kyrie“ bylo tak dobře přijato v Římě a Itálii, je třeba se snažit o jeho další rozšíření.

Původní „Kyrie“ bylo (zjednodušeně řečeno) litaní, tedy diakon předzpěvoval text, na jehož jednotlivé sloky lid odpovídal *Kyrie eleison*. Ve východní církvi se takové uspořádání zachovalo dodnes (v církevní slovanštině je to dobře známé *Hospodi pomyluj*). Na západě tuto litanii z liturgie odstranil papež Řehoř Velký (540-604), který zachoval pouze onu odpověď *Kyrie eleison*, mnohokrát opakovanou – v konečné fázi to bylo třikrát *Kyrie eleison*, následované trojnásobným *Christe eleison* a opět trojnásobným *Kyrie eleison*. Tak to zůstalo velmi dlouho, tak to bylo zhudebňováno a tak to taky velmi dobře

známe. Dnes je to ovšem opět jinak, např. v katolické liturgii se opakuje v národních jazycích *Pane, smiluj se, Kriste, smiluj se a Pane smiluj se* dvakrát (kněz předříkává, lid opakuje).

Nakonec je tu otázka výslovnosti řeckého textu, která není bez zajímavosti. Naše současná výslovnost odpovídá středověké řečtině (tedy byzantské, ve starověké by to znělo trochu jinak). V ní je aklamace sedmislabičná, *Ký-ri-e e-lé-i-son* . V hudbě se ovšem taky někdy zkracuje na šestislabičnou *Ký-ri-e e-léi-son* a je možná zajímavé, že zhruba do 16. století (tj. ve středověké a renesanční hudbě) převažovala verze pětislabičná (*Ký-ri-e-léi-son*). Ve středověké poezii se to taky občas zkracovalo na *Kýrieléis* a odtud už je jen krůček k našemu starému českému *Krlés*...

Gaudium a tak vůbec...

Ota Vagner

Když jsem při hledání internetových odkazů na akce našeho sboru před časem narazil na duplicitní název, a to docela cizího pěveckého tělesa, začalo mě to zajímat. Nejprve jsem chtěl doplnit své chabé vědomosti pomocí Wikipedie.

GAUDIUM: jazyk - latina, podstatné jméno, rod střední(neutrum), 2. deklinace (o-kmeny), význam – **RADOST**.

No to jsem vlastně také věděl, i když ne tak učeně. Následovalo zadání hesla Gaudium do Googlu. A to vám byla smršť! Ostatně, posuďte sami co vzniklo, když jsem to po chvíli třídění a řazení do jakýchsi pomyslných kategorií, sepsal:

Pěvecké sbory, divadelní a hudební seskupení:

1. Smíšený pěvecký sbor GAUDIUM PRAHA, 1. l.f. UK a SOKOLA Královské Vinohrady v Praze
2. Smíšený sbor GAUDIUM PRAGENSE, 3. l.f. UK
3. GAUDIUM sbor univerzity ve Wroclawi
4. Komorní smíšený sbor Gaudium Cantorum, při základní umělecké škole Marie Podvalové v Praze 9 – Čakovicích
5. Smíšený sbor Gaudium z Kladna, 2. ZUŠ Kladno
6. Dětský pěvecký soubor GAUDIUM z Pardubic
7. Dětský pěvecký sbor GAUDIUM při ZUŠ Jihlava
8. Musica ad gaudium - komorní vokálně instrumentální soubory různého zaměření, Plzeň
9. Hudební soubor MUSICA per gaudium, Středisko volného času BÁJO Česká Skalice
10. Divadelní spolek GAUDIUM, Praha – Radotín

Zdravotní zařízení a církevní instituce:

11. Gaudium F-M - léčebna sv. Karla Boromejského ve Frýdku-Místku

12. Centrum sociálních služeb v Brně - denní stacionář Gaudium

13. GAUDIUM vzdělávací a informační centrum, ŠKOLA VĚDOMÉ VÝCHOVY DĚTÍ

14. GAUDIUM ET SPES (radost a naděje) pastorální konstituce o církvi v dnešním světě (koncilní dokument církve katolické)

15. GAUDIUM vydavatelství arcidiecéze v Lublinu

16. OZ Bonum et Gaudium pri Církevná Základná Škola A. Bernoláka v Nových Zámkoch

Firmy:

17. Spoločnosť Gaudium záhradnícky podnik, s.r.o., so sídlom v Bratislave

18. GAUDIUM, o.p.s., Lanškroun

19. GAUDIUM KM s.r.o., Spišská Nová Ves

Výrobky:

20. Bohemia Gaudium červené víno 1l krabicové

21. Přilba na kolo Haven Gaudium camo L" žlutá

22. ZTF Zeman GAUDIUM 36 - Holeňová hasičská zásahová obuv

Časopisy:

23. Časopis GAUDIUM (= radost) informačný dvojmesačník pre nepočujúcich a ich rodiny Banská Bystrica.

24. Časopis GAUDIUM, El Semanario de la Arquidiócesis de León (Týdeník arcidiecéze León)

Různé:

25. Kurz krupiéřů - Škola krupiéřů - Gaudium Casino Training Schoul

26. Turistický oddíl mládeže (TOM) Gaudium Sedlec-Prčice

27. The Gaudium Awards - ocenění které se od roku 1982 uděluje mužům a ženám, jejichž životy "osvětlily obzor lidského poznání" prostřednictvím svých mimořádných povolání v oblasti umění a veřejné služby. The Breukelein Institute.

Tak co tomu teď říkáte? Nejsme jediné a jedinečné Gaudium na světě! Dnes ráno jsem v jakési předtuše pokus s Gogolem zopakoval.

Výsledkem bylo, že se na obrazovku monitoru, kromě výše uvedených, začala řídit další a ...a další Gaudia...a další...

Teď mě napadl velice bláznivý nápad. Pojďme založit celosvětový spolek všech Gaudií, co jich je po světě. Vzájemně se poznáme, bude to legrace a - **RADOST!**

Přáníčka členům - jubilantům**VLADISLAV SOUČEK****Jubilejní píseň Vítej, Vláďo, mezi námi**

(na melodii Vítej synu z nebe daný - autor slov: Milan Špale)

Zpívají všichni:

Noc se chýlí, už od pěti
leptá Slunce její stín...
Veliká zvěst Prahou letí:
"Narodil se Součkům syn!"
„Vítej, Vláďo, v tomhle světě,“
řekly tehdy sudičky.
"Hudba krásná provede tě
životem Tvým celičkým."

Chlapce osud jinam zavál,
stal se z něho inženýr.
Zpěv ale nezanedbával
ve sboru, co zval se Mír.
Sudba se tak naplňuje,
život už je takový.
Dneska Vláška už horuje
jenom pro zpěv sborový.

Zpívá Radost:

Půl století Radost máme
v názvu, ba i v srdci svém.
Všem lidem ji rozdáváme
kdekoliv, kam přijedem.

Zpívají Puellae:

Puelae se k tomu hlásí:
"Budem zpívat ze všech sil,
ale hlavně srdcem, asi
tak jsi nás to naučil."

Zpívá Gaudium:

I my trochu starší rádi
předvedeme všechen um.
Pod Tvou rukou nám to ladí,
vděčně říká Gaudium.

Zpívají všichni:

Všichni spolu dneska pěj,
zní to jako jeden hlas.
Ze srdce Ti, Vláško, přej,
ať máš stále radost z nás!

Toto číslo připravil díky laskavosti přispěvatelů Vladimír Šilhán.
Spolupracovali Marie Dolejší, Milena Poláčková, Bohdan Maslowski, Ota Vagner a Zuzana Zajícová. Foto Jana Vlková, Milena Poláčková a Ota Vagner
Další příspěvky a připomínky zasílejte na adresu Gaudium Praha, Jankovcova 37,
170 00, Praha 7, případně e-mailem (sbor@gaudiumpraha.org, Vsilhan@centrum.cz)
Toto číslo vyšlo dne 30. listopadu 2012